

همایش علمی- پژوهشی مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار

((با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه فرهنگیان، آموزش و پرورش، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان ارشاد اسلامی، سازمان شهرداری (استان کرمانشاه) مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (استان تهران) و ...))

سردبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در ۸ پایگاه ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ شماره مقاله: ۱۲/۱۸۲۰ رده بندی کنگره: الف ۲۴/۱۹۴۰

مزایا و معایب شبکه های اجتماعی برای کودکان و نوجوانان

عبدالله عزیزی^۱

کارشناس ارشد ریاضی، آموزش و پرورش کرمانشاه

محسن محمودی

کارشناس ارشد عربی، آموزش و پرورش کرمانشاه

بختیار شاهمرادی

کارشناس ارشد علوم تربیتی، آموزش و پرورش کرمانشاه

چکیده

استفاده از شبکه های اجتماعی و مجازی چنان گسترش یافته که نسل کنونی را نسل شبکه نام نهاده اند و در این حوزه کاربران با ویژگی های خاصی با هم در ارتباط می باشند در این تحقیق مزایا و معایب شبکه های اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است در ابتدا با معرفی رویکرد ترکیبی در مطالعه رسانه های اجتماعی به کاربران رسانه های اجتماعی می پردازد و مشخص می کند این کاربران چه کسانی هستند و فعالیت هایی را که می توانند انجام دهند شامل چه مواردی است و با بیان ماهیت این شبکه ها و تقسیم بندی و کارکردشان با شناخت کاربران هر یک از آنها به بررسی اثرات مثبت و منفی استفاده از آنها در حوزه های مختلف و همچنین اثرات آنها بر رویکردهای مسائل تکنولوژی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، کسب و کار، دین و مذهب پرداخته و این رسانه ها را از لحاظ حوزه فعالیت شان بر بستر کامپیوتر و شبکه های موبایل تبیین می نماید و محبوبیت کاربرانشان را با توجه به قابلیت های ویژه هر شبکه مورد بررسی قرار می دهد و آینده و چشم انداز های هر یک را بیان می کند. می توانیم با مدیریت و برنامه ریزی مناسب بیشترین بهره را از شبکه های اجتماعی ببریم.

واژگان کلیدی: شبکه های اجتماعی، مزایا، معایب، کودکان و نوجوانان

^۱ نویسنده مسئول

بخش اول: مقدمه

بند اول: پیشینه تحقیق

اصطلاح شبکه اجتماعی برای نخستین بار، چنان که وبستر می‌گوید، در سال ۱۸۵۴ به کار رفته است؛ یعنی بیش از یک و نیم قرن پیش. طبیعتاً در آن زمان منظور از شبکه اجتماعی، ابزارهایی مانند اینستاگرام و توییتر و لینکدین نبوده، بلکه صرفاً برای توصیف شبکه‌ای از انسان‌ها به کار رفته که با یکدیگر دوستی و رابطه دارند. اگر بخواهیم یک پله جلوتر برویم و به مفهوم امروزی شبکه اجتماعی نزدیک شویم، باید از جان بارنز نام ببریم. این جامعه‌شناس استرالیایی، اصطلاح شبکه اجتماعی را در سال ۱۹۵۴ در یکی از مقالاتش به کار برد. او شبکه اجتماعی را واقعاً از جنس یک «شبکه / نتورک» می‌دید؛ به همان معنایی که ما می‌فهمیم. یعنی انسان‌ها را مانند گره‌های یک گراف می‌دید که خطوط ارتباطی متعدد میان آن‌ها وجود دارد (هر نفر با یک یا چند نفر دیگر دوست است و رابطه دارد)

بند دوم: موضوع و هدف پژوهش

بیان مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی برای کودکان و نوجوانان، جهت مدیریت و برنامه‌ریزی برای استفاده مناسب و مفید از آن می‌باشد.

• آیا شبکه‌های اجتماعی برای جامعه مضر هستند یا خیر؟

ارتباط جهانی، مهم نیست که شما به دنبال یکی از هم کلاسی‌های سابق خود باشید یا معلم اول دبستانان. هیچ راهی سریع‌تر و آسان‌تر از شبکه‌های اجتماعی نیست. می‌شود گفت که فیس‌بوک، توییتر، لینکدین، مای اسپیس، اینستاگرام، تلگرام و... تقریباً شناخته‌ترین شبکه‌های اجتماعی هستند و البته وبسایت‌های جدید دیگری نیز هستند که به این کار اختصاص دارند. به وسیله این وبسایت‌ها افراد می‌توانند دوستان جدید پیدا کنند. روابط دوستانه و تجاری خود را گسترش دهند و با دیگران آشنا شوند. اشتراک علایق وقتی که شما در یک شبکه اجتماعی عضو می‌شوید؛ می‌توانید افرادی که سلیقه‌شان شبیه به خودتان است را در کنار خود بیاورید و شبکه‌ای از این افراد در اطراف خود بسازید. برای مثال. اگر شما طرفدار شطرنج هستید و یا به کتاب علاقه دارید؛ می‌توانید که افرادی که سلیقه‌ای مشابه با شما دارند را پیدا کنید و با آنان به تبادل اطلاعات بپردازید. چون شما به جای دنیای واقعی در یک دنیای مجازی کار می‌کنید این فرصت را دارید که در گروه و اجتماعات بیشتر اشتراک لحظه‌ای اطلاعات بسیاری از شبکه‌های اجتماعی قابلیت پیام دادن لحظه‌ای دارند. این قابلیت به این معناست که شما می‌

توانید بی درنگ با یک چت اطلاعات را منتقل کنید. این قابلیتی کاربردی برای معلمان است تا بتوانند گفت و گو در کلاس درس را تسهیل ببخشند.

بند سوم : روش پژوهش: مطالعه منابع مختلف، کتاب، مقاله، اینترنت، تحقیق میدانی و...

• شبکه های اجتماعی

هر کسی که در فضای مجازی و شبکه های اجتماعی فعالیت دارد و یا حتی کسی که تازه به فکر استفاده از این شبکه ها افتاده است؛ سؤالاتی در خصوص مزایا و معایب شبکه های اجتماعی دارد. مثلا، آیا این شبکه ها بهره وری انسان را بالاتر می برد و یا فقط وقت گران بهای او را هدر می دهد؟ این شبکه ها به چه میزان امن هستند؟

کودکان و نوجوانان آسیب پذیرترین اعضای شبکه های اجتماعی هستند که مشکلات آن ها می تواند تأثیرات منفی بر روی آینده شان نیز داشته باشد.

استفاده از شبکه های اجتماعی و مجازی چنان گسترش یافته که نسل کنونی را نسل شبکه نام نهاده اند و در این حوزه کاربران با ویژگی های خاصی با هم در ارتباط می باشند در این تحقیق مزایا و معایب شبکه های اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است.

اینترنت و شبکه های اجتماعی مانند بسیاری از پدیده های دیگر دارای پیامدهای مثبت و منفی می باشد که با برنامه ریزی و بالا بردن سطح آگاهی عمومی می توان از آثار و دستاوردهای مثبت آن بهره گرفت و پیامدهای منفی را به حداقل رساند.

طبق تعریف هایی که از شبکه های اجتماعی مجازی شده است در واقع می توان این گونه بیان نمود که شبکه اجتماعی مجازی، فضایی است برای برقراری ارتباط با دوستان، تبادل نظر افراد با یکدیگر و حتی سازمان ها با هم و یا با افراد می باشد. همه ی افراد پس از ساختن حساب کاربری برای خود در هر یک از شبکه های اجتماعی مجازی می توانند به راحتی از آن استفاده نمایند.

امروزه تمامی افراد از جمله کودکان، نوجوانان و حتی سالمندان نیز از این شبکه های اجتماعی مجازی استفاده می کنند که بیشترین استفاده از این شبکه ها در سنین ۱۶ تا ۳۰ می باشد. در واقع می توان این گونه بیان نمود که استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی شانس بزرگ برای برقراری ارتباط بین افراد و تجارت است.

در حال حاضر بیشتر کسب و کارها از طریق شبکه های اجتماعی در حال انجام می باشد که با رشد چشمگیری مواجه هستند و توانسته اند به موفقیت های بالایی دست یابند.

افراد روزانه با استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی می توانند از اخبار روز و حتی استخدامی ها با خبر شوند و خرید اینترنتی نیز انجام دهند، اما آیا مزایا و معایب این شبکه های اجتماعی مجازی را می دانید؟ در ادامه می خواهیم در مورد مزایا و معایب شبکه های اجتماعی مجازی بپردازیم.

شبکه اجتماعی این روزها به یکی از موضوعات اصلی مورد بحث در دید و بازدیدهای کودکان و نوجوانان تبدیل شده است. تا پیش از این کودکان مجبور بودند برای ورود به شبکه های اجتماعی، رایانه شخصی والدین را مورد استفاده قرار دهند و همین مساله موجب می شد امکان حضور دایم آنها در چنین فضاهایی فراهم نشود. اما این روزها کودکان حین اینکه در جمع خانواده نشسته اند، برنامه مورد علاقه را هم در دست دارند تا هم زمان در شبکه اجتماعی حضور یابند و ارتباط با دوستان را از دست ندهند.

این اتفاق در شرایطی صورت می گیرد که والدین هم کنار کودکان نشسته اند و البته از جزییات فعالیت اجتماعی آنها در دنیای مجازی بی اطلاع هستند. به راحتی می توان پیش بینی کرد ارتباطات کودکان در این فضا فقط محدود به همکلاسی ها و هم محله ای ها نمی شود و افرادی از شهرهای دیگر، کشورهای دیگر و حتی با گروه های سنی متفاوت در فهرست دوستان هر یک از کودکان یافت می شوند. زمانی که ما با اطرافیان ارتباط چهره به چهره برقرار می کنیم. با زیر نظر گرفتن برخی رفتارها می توانیم یک پیش زمینه کلی در مورد شخصیت او را متصور شویم.

اما حضور در شبکه های اجتماعی و برقراری این نوع ارتباط بدون حضور حواس پنج گانه ما اتفاق می افتد و البته زمانی که کودکان هم در فضاهای مجازی حضور می یابند، ارتباطات خود را به همین صورت مدیریت می کنند. این اتفاق موجب می شود کودکان در مقابل نمایشگر گوشی قرار بگیرند و خود را یک شخصیت غیر واقعی معرفی کنند یا با کسی که به دروغ اطلاعاتی را در مورد خود معرفی کرده است، وارد یک رابطه نزدیک شوند. هرکدام از این فرضیه می تواند یک تهدید محسوب شود و در برخی موارد مشکلات جبران ناپذیری را به همراه بیاورد.

این روزها شبکه های اجتماعی به پدیده ای مهم و پرطرفدار در میان تمامی سنین تبدیل شده و حتی کودکان و نوجوانان را نیز درگیر خود کرده است. کودکانی که با هم کلاسی های خود گروه هایی در شبکه های اجتماعی هم چون تلگرام، واتس اپ، وایبر یا لاین و... تشکیل داده اند کم نیستند و حتی می توان ردپای کاربران کم سن و سال را در شبکه های اجتماعی بزرگ تری همچون اینستاگرام و یا

فیس بوک نیز مشاهده کرد. هر چند حضور در شبکه های اجتماعی مختلف در قرن حاضر امری اجتناب ناپذیر است اما می تواند در کنار محاسنی که برای کاربران خود به همراه دارد، مشکلاتی نیز برای کاربران خود ایجاد کند که می تواند تبعات فراوانی برای تمام سنین و اقشار و به خصوص کودکان و نوجوانان داشته باشد. کودکان و نوجوانان آسیب پذیرترین اعضای شبکه های اجتماعی هستند که مشکلات آن ها می تواند تأثیرات منفی بر روی آینده شان نیز داشته باشد؛ اما حالا که بسیاری از آن ها تمایل عجیبی به حضور در شبکه های اجتماعی مختلف پیدا کرده اند، آیا باید مانع آن ها شد؟ قطعاً خیر. چرا که منع کودکان در انجام هر کاری می تواند اثرات منفی در آن ها ایجاد کرده و به مراتب آن ها را برای استفاده از این شبکه های اجتماعی بیش از پیش ترغیب کند؛ بنابراین یکی از مهم ترین نقش ها برای حضور سالم کودکان در شبکه های اجتماعی را والدین بر عهده دارند.

بخش دوم: مزایا

بند اول: ارتباط جهانی

مهم نیست که شما به دنبال یکی از هم کلاسی های سابق خود باشید یا معلم اول دبستانتان، هیچ راهی سریع تر و آسان تر از شبکه های اجتماعی نیست. می شود گفت که فیس بوک، توییتر، لینکدین و مای اسپیس تقریباً شناخته ترین شبکه های اجتماعی هستند و البته وب سایت های جدید دیگری نیز هستند که به این کار اختصاص دارند. به وسیله این وب سایت ها افراد می توانند دوستان جدید پیدا کنند. روابط دوستانه و تجاری خود را گسترش دهند و با دیگران آشنا شوند.

این روابط می توانند افراد را در زمینه های مختلفی مانند موارد زیر یاری کنند:

- * ایجاد روابط عاشقانه * پیدا کردن شغل جدید * پیدا کردن دستیار * گرفتن و عرضه خدمات و کالا
- * حمایت شدن از سوی افراد همفکر * دادن یا گرفتن پیشنهادات و راه حل هایی درباره مسائل کاری و یا شخصی از خیلی از جهات، شبکه های اجتماعی جانشینی مجازی برای روابط در دنیای واقعی به منظور رد و بدل کردن اخبار و دیگر مسائل است. نامه های کاغذی جای خود را به آواتار هایی مجازی و پیام های خصوصی در شبکه های اجتماعی داده اند.

بند دوم: اشتراک علایق

وقتی که شما در یک شبکه اجتماعی عضو می شوید؛ می توانید افرادی که سلیقه شان شبیه به خودتان است را در کنار خود بیاورید و شبکه ای از این افراد در اطراف خود بسازید. برای مثال، اگر شما طرفدار شطرنج هستید و یا به کتاب علاقه دارید؛ می توانید که افرادی که سلیقه ای مشابه با شما دارند را پیدا کنید و با آنان به تبادل اطلاعات بپردازید. چون شما به جای دنیای واقعی در یک دنیای مجازی کار می کنید این فرصت را دارید که در گروه و اجتماعات بیشتری عضو شوید. با این شبکه ها شما در هر زمان که به اینترنت دسترسی پیدا کنید می توانید دوستانتان را ملاقات کنید.

بند سوم: اشتراک لحظه ای اطلاعات

بسیاری از شبکه های اجتماعی قابلیت پیام دادن لحظه ای دارند. این قابلیت به این معناست که شما می توانید بی درنگ با یک چت اطلاعات را منتقل کنید. این قابلیتی کاربردی برای معلمین است تا بتوانند گفت و گو در کلاس درس را تسهیل ببخشند. یک پژوهش که انجام شده بود، نشان می دهد که شبکه های اجتماعی می توانند یک ابزار موثر برای دانش آموزان برای خود آموزی آنلاین باشند. به علاوه، اینترنت یک کتاب آنلاین نامحدود است. دیگر لازم نیست که دانش آموزان همزمان چندین کتاب از کتابخانه قرض بگیرند و با استفاده از اینترنت می توانند بسیاری از اطلاعات مورد نیازشان را بدست آورند. مدرسه تنها جایی نیست که اشتراک سریع اطلاعات می تواند موثر باشد. مدیران و تاجران نیز در ملاقات ها و کنفرانس هایشان می توانند از شبکه های اجتماعی جهت ارائه اطلاعات به شرکت کنندگان و ارتباط با مشتریان استفاده کنند.

بند چهارم: تبلیغات رایگان

اگر شما دارای یک شرکت خصوصی هستید و نیازمند این هستید که خدمات و یا کالای خود بر سر زبان بیاورید، راهی بهتر از فرستادن پیامتان از طریق شبکه های اجتماعی به میلیون ها انسان ندارید. مزیت اصلی این نوع تبلیغ رایگان بودن آن است. شما می توانید یک کالا، سرویس یا یک ایده را ترویج دهید زیرا شما در این کار هیچ محدودیتی به جز زمان ندارید.

بند پنجم: سرعت بالای انتشار اخبار

شبکه های اجتماعی انقلابی در زمینه سرعت بخشیدن در انتقال اخبار هستند. بسیاری از خبرگزاری ها، امروزه در شبکه هایی هم چون توئیتر، یوتیوب و فیس بوک فعالیت دارند و اخبار را با سرعت بالایی انتقال می دهند. یک فرد به راحتی و تنها با خواندن تیتیر های اصلی مطالب در این سایت ها می تواند از اخبار روز دنیا اطلاع پیدا کند. این موضوع باعث شده است که اخبار به وسیله صدها شبکه اجتماعی بی درنگ و فوری به سراسر دنیا منتشر شوند.

بند ششم: تفریح و سرگرمی

شبکه های اجتماعی واقعا سرگرم کننده هستند! خیلی از مردم وقتی سر کار یا در خانه فرصت استراحتی پیدا می کنند سریع شبکه های اجتماعی شان را چک می کنند. از آنجایی که انسان ها ذاتا موجودات اجتماعی هستند، اغلب برایشان بسیار خوشحال کننده است که کامنت ها و لایک های بیشتری را پای پست هایشان ببینند و هرچه میزان این لایک ها و کامنت ها بیشتر باشد آنها راضی تر و خوشحال تر هستند. یک نکته ی جالب دیگر این است که با استفاده از شبکه های اجتماعی می توان بدون اینکه مستقیما از دوستان و نزدیکان مان بپرسیم چه کار می کنند و در چه حال هستند از طریق پست هایشان در شبکه های اجتماعی از حال و روزشان با خبر شویم.

بند هفتم: عمومی بودن فضای مجازی

به هر فردی در هر نقطه از جهان امکان می دهد از طریق این فناوری به آسان ترین وجه، جدید ترین اطلاعات مورد علاقه خود را بدست آورد و مرزهای جغرافیایی یا سیاسی تاکنون نتوانسته جلوی استفاده از فضای مجازی و گسترش روز افزون آن را بگیرد.

بند هشتم: کاهش هزینه های اقتصادی، اجتماعی و ...

با استفاده از امکانات موجود در فضای مجازی، که در بسیاری از روابط اقتصادی و اجتماعی دیگر نیازی به مراجعه ی حضوری برای خرید کالا یا خدمات نیست و طبیعی است که این امر باعث کاهش قابل توجهی از هزینه های اقتصادی می شود. کاهش رفت و آمدهای غیر ضروری درون شهری و در نتیجه کاهش مصرف انرژی و کاهش آلودگی هوا. هم چنین کاهش مصرف کاغذ و هزینه های چاپ و نشر و سایر هزینه ها با استفاده از امکانات موجود در فضای مجازی.

بند نهم: دستیابی آسان به آخرین اطلاعات تخصصی در زمینه های مختلف

دستیابی به اطلاعات اعتقادی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و... که در سطح جهان به صورت مقاله، کتاب، نرم افزار و... در سطح جهان منتشر شده و می شود.

بند دهم: گسترش عدالت رسانه‌ای

در گذشته فقط افراد خاصی آن هم در شهرهای بزرگ می‌توانستند به مطبوعات و نشریات دسترسی داشته و از اخبار روز و رویداد های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... مطلع شوند و حال آنکه با وجود فضای مجازی و فناوری های گوناگون اطلاعاتی و ارتباطاتی، تمام افراد حتی در دور ترین نقاط نیز می‌توانند به شکل برابر، از این اطلاعات مطلع و از آن بهره برداری کنند.

بند یازدهم: پیشرفت تحصیلی و گرفتن ایده های جدید

یکی دیگر از مزایای استفاده کودکان و نوجوانان از اینترنت، امکان پیشرفت تحصیلی و ارتقای سطح علمی آنها هنگام دسترسی به فایل‌های مدرسه، آموزشگاه و انجام تکالیف درسی آنهاست.

بند دوازدهم: بهبود سطح زبان انگلیسی

از آنجا که زبان مورد استفاده در دستگاه های الکترونیکی و هم چنین نتایج جست و جوی بیشتر اطلاعات، انگلیسی است، بنابراین سطح زبان انگلیسی بسیاری از کودکان در صورتی که به صورت مداوم از اینترنت استفاده کنند، به طور چشمگیری ارتقاء پیدا خواهد کرد.

این موارد و مزایای احتمالی دیگر فضای مجازی، باعث گرایش هرچه بیشتر افراد به حضور در فضای مجازی شده و فراگیری آن را به شدت افزایش داده است.

بخش دوم: معایب

بند اول: در معرض خطر قرار گرفتن روابط چهره به چهره

بزرگترین مزیت شبکه های اجتماعی، دارای یک عارضه جانبی منفی است که آن را به مهم ترین عیب این شبکه ها تبدیل کرده است. این شبکه ها روابط چهره به چهره اجتماعی را کاهش و یا به کل از بین

می برند. زیرا شبکه های اجتماعی به نوعی استقلال و آزادی به وجود می آورند و افراد می توانند یک دنیای فانتزی برای خود ساخته و وانمود کنند که فرد دیگری هستند.

نه گفتن، گستاخ بودن و بی توجهی به افراد وقتی که رو در رو با آنها در ارتباط هستید سخت است. اما این کارها در شبکه های مجازی به طرز اعجاب انگیزی آسان است؛ شما به راحتی می توانید یک فرد را Unfollow یا بلاک کرده و از لیست دوستان خود حذف کنید. تنها با یک کلیک تمام مشکلات حل می شود. متأسفانه این قابلیت شبکه های اجتماعی مانع از آن می شود که افراد یاد بگیرند در دنیای واقعی چگونه مشکلات خود را حل کنند و این موضوع می تواند توانایی های افراد را در زمینه های اجتماعی پایین بیاورد.

در این رابطه، نوجوانان در معرض خطر بیشتری هستند، چراکه آنان در سنین یادگیری نحوه ارتباط با دیگران و ساختن گروه های دوستی قرار دارند. گزارشی از انجمن ملی مدارس نشان می دهد که کودکانی در این گروه سنی که از کاربران شبکه های اجتماعی هستند روزانه ۴۰٪ از زمان خود را صرف فرستادن پیام می کنند در حالی که باید این وقت را صرف روابط رو در رو با هم سالان خود و تقویت مهارت های ضروری برای موفقیت در آینده کنند.

بند دوم: مزاحمت های سایبری و جرایم علیه کودکان

استفاده از شبکه های اجتماعی می تواند افراد را در معرض آزار و اذیت و ارتباطات نامناسب با دیگران قرار دهد. با اینکه والدین محتوای اینترنت را برای اعضای خانواده ی خود فیلتر می کنند اما با این حال باز هم کودکان در معرض آزار های جنسی و محتوای های نامناسب هستند.

بند سوم: جعل هویت و کلاه برداری

چه خوششان بیاید چه نه، اطلاعاتی که شما بر روی اینترنت می فرستید می تواند در دسترس هرکسی که به اندازه کافی باهوش و زیرک باشد قرار بگیرد. اکثر سارقان تنها به مقدار کمی اطلاعاتی ضروری از شما نیاز دارند تا با جعل هویت تان، زندگی شما را به کابوس تبدیل کنند.

بند چهارم: ائتلاف کننده زمان

شبکه های اجتماعی یکی از بزرگ ترین ابزارهای ائتلاف کننده وقت هستند به طوری که ۲۰٪ از زمان استفاده از اینترنت را بدون هیچ گونه بهره وری به خود اختصاص می دهند.

بند پنجم: به خطر افتادن حریم شخصی

شبکه های اجتماعی به حریم خصوصی شما تجاوز کرده و اطلاعات شخصی تان را به شرکت های مختلف می فروشند. آیا تا به حال در فیس بوک نظری داده اید و به تبلیغاتی که مربوط به پست شماست دقت کرده اید؟ سایت ها از طریق فهمیدن کلمات کلیدی جست و جو شده، عادت های مرور اینترنت و دیگر اطلاعاتی که در کامپیوتر و یا پروفایل شما ذخیره شده است؛ تبلیغاتی اختصاصی برای شما ارائه می دهند. در همین حال ممکن است شما به سایت اجازه دهید تا اطلاعات تان را با منابع خارجی به اشتراک بگذارد؛ بدون اینکه تنظیماتی برای غیر فعال کردن این موضوع وجود داشته باشد.

بند ششم: حجم زیاد اطلاعات و پست ها

با وجود این همه آدم در شبکه های اجتماعی که دائم توییت می کنند، سلفی پست می کنند، لینک به اشتراک می گذارند و...، شبکه های اجتماعی شلوغ به نظر می رسند. حتی صفحه ی خیلی از ما پر از پست ها یا پر از درخواست های دوستی قبول شده و نشده است. با گذشت زمان شاید دوست داشته باشیم دست از دنبال کردن یک سری افراد یا گروه ها برداریم چون که یک دفعه به خودمان می آییم و می بینیم در صفحه مان کلی پست و عکس و کلی آدم ها وجود دارند که نه به موضوعات پست شده علاقه ای داریم و نه آن آدم ها را می شناسیم!

بند هفتم: مسائل مربوط به حریم خصوصی

با این همه پست و عکس که هر روزه ارسال می کنیم مطمئناً حریم خصوصی نگرانی بزرگی برای ما بشمار می آید. زیرا که ممکن است مثلاً با نشان دادن لوکیشن در پست هایمان هدف دردرسر های مختلف قرار بگیریم یا مطلبی که پست می کنیم در محل کار برایمان دردرسر ساز شود. اینکه همه چیز را با دیگر مردم به اشتراک بگذاریم می تواند باعث مشکلاتی شود که گاهی از بعضی هایشان هیچ راه برگشتی نیز وجود ندارد.

بند هشتم: فشار اجتماعی و کلاهبرداری های اینترنتی

برای افرادی که خیلی سعی می کنند پا به پای دیگر همسن و سالانشان پیش بروند، که این افراد عموماً نوجوانان هستند، فشاری که برای انجام دادن کارهای خیلی خاص متحمل می شوند می تواند در شبکه های اجتماعی خیلی بدتر از مدرسه یا هر محیط دیگری باشد. در برخی موارد شدید، فشار بیش از حدی که از سوی شبکه های اجتماعی، پست های ارسال شده در آنها و یا کلاه برداری های اینترنتی و مزاحمت های سایبری اعمال می شود می تواند در افراد باعث کاهش اعتماد بنفس و حتی افسردگی شود.

بند نهم: معاشرت های مجازی

از آنجایی که با متصل بودن به اینترنت و شبکه های اجتماعی می توان به راحتی و با یک کلیک پروفایل یک دوست را پیدا کرد، خیلی از ماها دیگر بی خیال معاشرت ها و دید بازدید های رو در رو شده و با احوال پرسى های اینترنتی راحت تریم. خیلی از افراد بر سر این موضوع بحث می کنند که رسانه های اجتماعی باعث ترویج رفتار ضد اجتماعی در انسان ها شده اند.

بند دهم: حواس پرتی و به تعویق انداختن کارها

چقدر در روز افرادی را می بینید که یک بند و در همه حال سرشان توی گوشی شان است؟ مردم با شبکه های اجتماعی و پیام هایی که دریافت می کنند پریشان و حواس پرت می شوند که البته این موضوع می تواند باعث مشکلات زیاد و خطرناکی از قبیل حواس پرتی در هنگام رانندگی یا ناتوانی در جلب توجه افراد در هنگام گفت و گو ها ی واقعی و رو در رو بشود. وقت گذرانی بیش از حد در شبکه های اجتماعی همچنین می تواند باعث بروز عادت های بد غذایی و شانه خالی کردن از یکسری وظایف و مسئولیت های خاص بشود.

بند یازدهم: سبک زندگی ساکن و بی نظمی در خواب

سرانجام چون سر زدن به شبکه های اجتماعی تنها کاری است که خیلی افراد با لپ تاپ و موبایل خود انجام می دهند اغلب پیش می آید که زمانی طولانی را بی حرکت در یک نقطه نشسته اند. به همین ترتیب خیره شدن به نورهای مصنوعی، یعنی همان نور صفحه ی کامپیوتر و لپ تاپ، می تواند در دراز مدت بر داشتن خوابی آرام و مناسب تاثیرگذار باشد.

بند دوازدهم: شکل گیری و ترویج سریع شایعات و اخبار کذب

به علت عدم امکان شناسایی هویت واقعی اعضا و نیز عدم امکان کنترل محتوای تولید شده توسط کاربران شبکه های اجتماعی، یکی از مهم ترین پیامدهای منفی این شبکه ها، شکل گیری و ترویج سریع شایعات و اخبار کذبی خواهد بود که توسط برخی از اعضای این شبکه ها و با اهداف خاص و غالباً سیاسی منتشر می شود.

بند سیزدهم: تبلیغات ضد دینی و القای شبیهات

در شبکه های اجتماعی اینترنتی نیز مانند سایر رسانه ها، افراد و گروه های مغرض با اهداف از پیش تعیین شده و با شیوه های مخصوص، اقدام به تبلیغات ضد دینی و حمله به اعتقادات مذهبی می نمایند. گاه پس از تحقیق و ریشه یابی در می یابیم که هدف اصلی گردانندگان برخی از این شبکه ها، دین زدایی و حمله به مقدسات بوده است.

بند چهاردهم: افزایش هنجار شکنی در جامعه

ویژگی های فضای مجازی موجب بالا رفتن آمار جرم و اعمال مجرمانه و تشدید آسیب های اجتماعی شده و ارزش های انسانی مانند اخلاق خانوادگی، حیا، حریم خصوصی، آموزه های سنتی و آداب و رسوم فرهنگی را مورد تاخت و تاز قرار داده است که نتیجه ی این تهاجم، درگیر نمودن نهاد خانواده با چالش و تهدیدات جدی و کم رنگ شدن بسیاری از « ارزش های اجتماعی » برای افراد است.

بند پانزدهم: کم رنگ شدن نقش نظارتی خانواده ها

بسیاری از والدین به دلیل ویژگی های خاص فضای مجازی و نو بودن این پدیده، فرصت و یا توان کافی برای شناخت دقیق این فضا و کاربرد های آن را به دست نیاورده اند که این عدم آشنایی با فضای سایبری در کنار استفاده روزمره نوجوانان و جوانان و حتی کودکان از این فضا باعث شده است که یک فضای مجرمانه و خصوصی بدون احساس وجود ناظر برای فرزندان ایجاد شود و آنها بدون دغدغه به سایت ها و احیاناً شبکه های مختلف مجازی دسترسی یافته و به دلیل ویژگی های سنی و کنجکاوی های خود، از فضاهای ناسالم موجود در اینترنت متأثر شوند که این مساله در بلند مدت باعث تغییر رفتار فرد و به تبع آن جامعه می شود که معمولاً در مغایرت با عرف و ارزش های سنتی خانواده ها است.

بند شانزدهم: شکاف نسل ها

استفاده از اینترنت شکاف میان نسل ها را بیشتر کرده و با ورود وسایل و تکنولوژی های جدید به عرصه خانواده ها، شاهد هستیم که اعضای خانواده ساعت های متمادی در کنار یکدیگر می نشینند، بدون آنکه حرفی برای گفتن داشته باشند. امروزه نشست های خانوادگی که در آن والدین و فرزندان درباره موضوعات مختلف خانوادگی و کاری با هم گفتگو کنند، رو به کاهش است. روابط موجود میان والدین و فرزندان رو به سردی گرائیده و دو نسل به دلیل داشتن تفاوت های اجتماعی، زندگی را از دیدگاه خود تفسیر می کنند.

بند هفدهم: دسترسی به شبکه های اجتماعی از سنین پایین

دلیل این که استفاده از شبکه های اجتماعی نسبت به سال های قبل بسیار بیشتر شده است، دسترسی بیشتر دانش آموزان و شروع استفاده از شبکه های اجتماعی از سنین پایین تر است، البته دسترسی به تلفن همراه نیز نسبت به سال های گذشته بیشتر شده و کمتر کسی هست که تلفن همراه نداشته باشد علاوه بر این در سال های گذشته دانش آموزان به صورت حضوری به مدرسه می رفتند و تلفن همراه شخصی نداشتند، اما در سال های اخیر به علت مجازی شدن آموزش دروس، خانواده ها برای آنها تلفن همراه تهیه کردند و این امر باعث وارد شدن آسیب های زیادی به دانش آموزان، نوجوانان و بافت خانوادگی، سنتی و مذهبی شده است، شیوع کرونا به استفاده بیش از حد، افراطی و آسیب زای شبکه های اجتماعی به ویژه در بین دانش آموزان و نوجوانان دامن زده است.

بند هجدهم: اعتیاد به فضای مجازی و افسردگی

آسیب دیگری که فضای مجازی و شبکه های اجتماعی روی همه اقشار شامل دانش آموزان، کودکان و حتی نوجوانان به ویژه در سال های اخیر داشته است، افزایش اعتیاد فضای مجازی و به تبع آن افسردگی بوده است تا جایی که آموزش و پرورش فعالیتهایی را تحت عنوان کاهش اعتیاد فضای مجازی برای مشاوران مدارس تعریف کرده و خواستار تحقیق بر روی این موضوع و اثرات آن بر دانش آموزان و خانواده ها شده است، چرا که استفاده از فضای مجازی فعالیت جسمی افراد را کاهش می دهد و ساعات خواب و بیداری را برهم می زند و تأثیر بسیار زیادی بر افزایش افسردگی و خستگی جسمی و روحی ناشی از فضای مجازی دارد و در ماه های اخیر دانش آموزان زیادی به علت افسردگی و استفاده بیش از اندازه از فضای مجازی به مشاوران مدارس مراجعه کردند.

بند نوزدهم: افت تحصیلی

افت تحصیلی به علت مجازی شدن دروس و آموزش‌ها و افزایش تقلب و کاهش بسیار زیاد یادگیری در بین دانش‌آموزان به صورت ملموس مشاهده می‌شود و این کاهش یادگیری مؤثر و مفهومی در سایه شیوع کرونا و در شبکه‌های اجتماعی، خبر از آینده‌ای نه چندان خوشایند و پر از چالش‌های آموزشی و تربیتی می‌دهد که اگر چاره برای آن اندیشیده نشود، قطعاً بر تمام جنبه‌های زندگی دانش‌آموزان، خانواده‌ها و جامعه آینده اثرات منفی و گسترده ای خواهد داشت.

نتیجه‌گیری

نتیجه می‌گیریم که در این دنیا در رابطه با همه چیز هم نکات مثبت وجود دارد و هم نکات منفی. در مورد فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی هم همین‌طور است. از شبکه‌های اجتماعی به خاطر تمامی دلایل خوبی که ذکر شد، استفاده کنید، اما مراقب باشید که قربانی قسمت تاریک این تعاملات آنلاین و مجازی نشوید.

پیشنهادهای

• والدین و مدیریت کودکان در شبکه‌های اجتماعی

والدین به روش‌های مختلف می‌توانند فعالیت فرزندشان در شبکه‌های اجتماعی مختلف را مدیریت کنند یکی از این روش‌ها آموزش است. والدین حتماً باید قبل از ورود کودکان شان به شبکه‌های اجتماعی، به آن‌ها درباره خطرات و آسیب‌های این شبکه‌ها هشدار دهند، با آن‌ها صحبت کنند و آن‌ها را کاملاً از امور مختلف مطلع نمایند. علاوه بر این می‌توانند به کمک نرم‌افزارهای نظارتی که برای تمام سیستم عامل‌ها وجود دارد بر فعالیت کودکان خود در این زمینه مدیریت کامل داشته باشند. مدیریت و کنترل کودکان در شبکه‌های اجتماعی زمانی میسر است که والدین نیز درباره این شبکه‌های اجتماعی اطلاعات داشته باشند. پس اصلی‌ترین پیشنهاد ما به والدین کودکان و نوجوانان امروز این است که درباره این شبکه‌ها و فضای اینترنت اطلاعات کسب کنند و آموزش ببینند.

• الگو سازی استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای کودکان

یکی از روش های دیگری که می‌تواند بر استفاده درست کودکان و نوجوانان از شبکه های اجتماعی مؤثر باشد، الگوسازی است. مسلماً اصلی ترین الگوهای کودکان، خانواده و گروه دوستان شان است. بنابراین اعضای خانواده باید الگوی مناسبی از استفاده از شبکه های اجتماعی به کودکان بدهند. قطعاً والدینی که خودشان استفاده های نادرست و بیش از حدی از شبکه های اجتماعی می‌کنند، نمی‌توانند به فرزندان خود آموزش استفاده صحیح از این شبکه ها را بدهند.

• آموزش استفاده صحیح از شبکه های اجتماعی در مدارس

مدارس نیز هم چون خانه و خانواده یکی از اصلی‌ترین ارکان تربیتی کودکان و نوجوانان به حساب می‌آیند چرا که شخصیت اجتماعی کودکان و نوجوانان در مدرسه شکل می‌گیرد؛ بنابراین مدارس و گروه همسالان می‌تواند نقش بسزایی در تربیت کودکان و نوجوانان داشته باشد. به همین دلیل استفاده درست از فضای مجازی و شبکه‌های تبادل اطلاعات همچون شبکه های اجتماعی نیز باید در مدارس آموزش داده شود چراکه در عصر حاضر فرهنگ استفاده از فناوری بسیار با اهمیت است. هر چند ورود کودکان به شبکه های اجتماعی امری اجتناب ناپذیر است اما بهتر است به جای بهره‌گیری از فضای مجازی، کودکان را به ورزش، بازی، سرگرمی های فکری و آموزشی سوق دهید چرا که فرصت برای پیوستن به شبکه های اجتماعی بسیار است، درحالی‌که فعالیت های دیگر می‌تواند بر آینده فرزندان تأثیر مثبت داشته باشد.

منابع و مأخذ

- ۱- آنتونی گیدنز. جامعه شناسی. ترجمه حسن چاوشیان، تهران، نشر: نی، ۱۳۸۶
- ۲- شاه قاسمی، احسان. تاریخ شبکه. سقفنا رسا، ۱۳۹۳
- ۳- همتی، علیرضا. مقاله مزایا و معایب رسانه های اجتماعی، ۱۳۹۴
- ۴- عین حصاری، محسن. itwiki.ir ۱۳۹۳
- ۵- سهیلی فر، نهال. digi.ro.ir ۱۳۹۶

توجه داشته باشید: جهت چاپ مقالات خود در نشریات علمی و همایش های معتبر با (خانم دکتر جعفری) ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵ تماس بگیرید. گواهی نامه پذیرش و چاپ مقاله، کمتر از ۷۲ ساعت صادر می گردد.

موسسه علمی و حقوقی قانون یار
برگزار می کند

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کرمانشاه

دانشگاه فرهنگیان
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

مصدور گواهی نامه معتبر
پذیرش و ارائه مقاله
(با محور بر چسبه و هویت نام مخصوص)

پنجمین همایش علمی-پژوهشی
مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

ارگان ها و سازمان های حامی معنوی برگزاری همایش (در استان کرمانشاه)
دانشگاه فرهنگیان - سازمان ارشاد اسلامی - آموزش و پرورش - بنیاد شهید، سازمان شهرداری و ...

www.Olomensani.ir www.Ghanonyar.ir

محورهای پذیرش مقالات

تمام گرایش های رشته فقه، حقوق و علوم قضایی ■ علوم تربیتی، تکنولوژی آموزش و آموزش و پرورش
روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم دینی و مذهبی ■ علوم اقتصادی، بانکی و تمام گرایش های مدیریت

مدیر اجرایی همایش
دکتر شهلا رضایی

دبیر علمی و مسئول همایش
دکتر بهنام اسدی

مکان و زمان برگزاری همایش
کرمانشاه - ۱۴۰۱/۱۲/۱۱

ایمیل رسمی همایش جهت دریافت مقالات پژوهشگران
OLOMENSANI@YAHOO.COM

ارسال مقاله از طریق واتس آپ، اینستاگرام، تلگرام، روبیکا به شماره ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

دبیرخانه مرکزی موسسه قانون یار: تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، موسسه قانون یار ۰۵۲۶ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹
(در صورت طرح سوال درخصوص ارسال مقاله یا جذب در هیات علمی همایش با خانم دکتر قبادی تماس بگیرید. ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵)

 CiteFactor
Academic Scientific Journals
Indexing
Academia.edu
California-San Francisco
  MENDELEY
Sponsored And Indexed
PBBIN.com
Scientific Information Database
  جهاد
دانشگاهی
Scientific Information Database
  DRJI
Directory of Research Journals Indexing
WORLD of JOURNALS
  CONF PAPER
Sponsored and Indexed by
CIVILICA
We Respect the Science